

**ВИЗНАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ ДОБРЕ ВІДОМОЮ
В УКРАЇНІ ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Заліпаєв Юрій Валерійович

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри адміністративного та господарського права
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Під час застосування положень статті 51-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) суб'єкти правозастосовної діяльності зіштовхуються із величезною кількістю проблем. Однією із таких проблем є притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності за порушення прав на такий об'єкт інтелектуальної власності як торговельна марка. Цим аспектам і хочемо присвятити увагу в публікації.

Конституція України гарантує, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (ст. 41) [1, ст. 6]. На часі з чим асоціюється словосполучення «Торговельна марка» – право власності, результати інтелектуальної/творчої діяльності, серйозний продукт, успішна компанія, улюблений бренд, або може логотипи на упаковках продуктів?

Отже, торговельна марка або бренд (далі – ТМ) – це символ, слово, фраза, знак, дизайн чи комбінація цих елементів, які ідентифікують товари чи послуги одного виробника або постачальника і відрізняють їх від товарів і послуг конкурентів. Торговельна марка використовується для розрізнення продукції чи послуг на ринку та створення унікального образу бренду. Простими словами ТМ – це зареєстроване позначення, яке відрізняє ваш продукт від інших. Саме тому позначення ТМ має бути унікальним і не мати схожості з іншими.

Реєстрація торговельної марки надає її власнику право використовувати цей знак у торговельних цілях та захищає його від незаконного використання іншими суб'єктами. Такі права дозволяють власнику контролювати ідентичність і якість своїх товарів чи послуг у споживачів. Отже ТМ є об'єктом права інтелектуальної власності. За порушення цих прав чинне законодавство передбачає юридичну відповідальність.

В свою чергу, охорона прав на добре відому торговельну марку визначається ст. 6 bis Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року [2, ст. 6 bis] та ст. 25 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 року № 3689-ХІІ [4, ст. 21].

Торговельна марка може бути визнана добре відомою в Україні Апеляційною палатою Національного органу інтелектуальної власності (НОІВ) або судом, незалежно від реєстрації її в Україні.

При визначенні того, чи є торговельна марка добре відомою в Україні, можуть розглядатися, зокрема, такі фактори, якщо вони є доречними:

- ступінь відомості чи визнання торговельної марки у відповідному секторі суспільства;
- тривалість, обсяг та географічний район будь-якого використання торговельної марки;
- тривалість, обсяг та географічний район будь-якого просування торговельної марки, включаючи рекламування чи оприлюднення та представлення на ярмарках чи виставках товарів та/або послуг, щодо яких торговельна марка застосовується;
- тривалість та географічний район будь-яких реєстрацій та/або заявок на реєстрацію торговельної марки за умови, що торговельна марка використовується чи є визнаною;
- свідчення успішного відстоювання прав на торговельну марку, зокрема територія, на якій торговельну марку визнано добре відомою компетентними органами;
- цінність, що асоціюється з торговельною маркою.

Визнання Апеляційною палатою торговельної марки добре відомою в Україні встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності.

Такий порядок визначений Наказом Міністерства економіки України «Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності» від 23.11.2023 № 17768 [6]. Втім, процедура для пересічних громадян може виявитись доволі складною, а отже з даним питанням рекомендовано звертатись до фахівців у галузі права, зокрема до адвокатів.

По-перше, за подання заяви про визнання торговельної марки добре відомою сплачується збір.

По-друге, для визнання Апеляційною палатою торговельної марки добре відомою в Україні особі необхідно підготувати та подати до Апеляційної палати відповідну письмову заяву з додатками, що мають включати зображення торговельної марки, докази обставин,

які містять фактичні дані, що підтверджують наявність доречних чинників, виписку з Державного реєстру свідоцтв України на торговельні марки щодо відомостей про свідоцтво України на торговельну марку або виписку з Міжнародного реєстру.

По-третє, у разі визнання торговельної марки добре відомою в судовому порядку особа, торговельна марка якої визнана добре відомою, інформує Національний орган інтелектуальної власності про таке рішення.

Лише після цього відомості про добре відомі торговельні марки, визнані такими Апеляційною палатою або судом, вносяться Національним органом інтелектуальної власності до переліку добре відомих в Україні торговельних марок та публікуються в Бюлетені. Перелік добре відомих в Україні торговельних марок має інформаційний характер, є загальнодоступним і оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного органу інтелектуальної власності.

Для прикладу можна навести добре такі відомі торговельні марки в Україні, зокрема як “Google”, “Nemiroff”, “McDonald’s” та інші.

Важливим моментом у цій статті слід відмітити, що відповідальність за порушення авторських прав в Україні закріплена в Законі України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 р., який набрав чинності з 01.01.2023 року [3]. Відповідно до цього нормативно-правового акту, порушення авторських прав може призвести до різних видів юридичної відповідальності, включаючи і адміністративну відповідальність.

Зокрема, за порушення авторських прав може передбачатися адміністративна відповідальність у вигляді штрафів або інших санкцій, які можуть накладатися компетентними органами.

В цьому контексті варто зауважити, що статтею 51-2 КУпАП встановлена адміністративна відповідальність за порушення авторських прав в Україні, а саме, за «незаконне використання об’єкта права інтелектуальної власності або інше умисне порушення прав на об’єкт права інтелектуальної власності, що охороняються законом» [5].

Варто відзначити, що в період трансформації законодавства України до законодавства ЄС, відповідальність за порушення авторських прав може змінюватися з часом, і рекомендується перевіряти останні оновлення відповідного законодавства або звертатися до фахівців у цій сфері, зокрема адвокатів, за консультаціями та захисту своїх авторських прав в Україні.

Література:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Паризька конвенція про охорону промислової власності: від 20.03.1883 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text (дата звернення 25.11.2025 р.).

3. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. *Відомості Верховної Ради*. 2023. № 57. Ст. 166.

4. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 1512.1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 36.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

6. Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності: Наказ Міністерства економіки України від 23.11.2023 № 17768. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0021-24#n8> (дата звернення 25.11.2025 р.).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-18>

НОРМОТВОРЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ДОХОДІВ ВІД САНКЦІЙ І ПРИМУСОВОГО ВІДЧУЖЕННЯ АКТИВІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Захаров Станіслав Володимирович

аспірант кафедри фінансового права

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Правове забезпечення публічних доходів, що формуються внаслідок застосування санкцій та примусового відчуження активів держави-агресора, є однією з ключових сфер трансформації українського законодавства у період збройної агресії Російської Федерації. У 2022–2025 рр. ця сфера зазнала інтенсивного нормативного розвитку, проте позитивна динаміка супроводжується численними проблемами нормотворчої техніки, неузгодженістю законодавчих приписів та суттєвими розривами між задекларованими механізмами й реальною практикою їх реалізації.

Передусім слід звернути увагу на **недостатню термінологічну визначеність**, яка проявляється у відсутності чіткої системи понять щодо різних видів доходів, що виникають у зв'язку із санкціями, конфіскацією або примусовим відчуженням активів. У Законі України «Про санкції» відсутнє визначення природи доходів, отриманих у результаті застосування санкцій, зокрема тих, що виникають через стягнення активів у дохід держави відповідно до рішень Вищого